

Arbetsmarknadsdepartementet

103 33 Stockholm

Kompletterande åtgärder till EU:s förordning om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten (ELA) (Ds 2021:4)

(A2021/00174)

Försäkringskassan begränsar yttrandet till de delar som berör vår verksamhet.

Sammanfattning

Försäkringskassan anser att förslagen att Socialdepartementet ansvarar för kontakterna med ELA vad gäller samarbete, överföring av information och medling enligt artikel 7.1 och artikel 13 i ELA-förordningen är ändamålsenliga och har inget att invända mot förslagen.

Vad gäller gemensamma inspektioner anser Försäkringskassan att myndighetens roll i samband med sådana inspektioner behöver utvecklas och förtydligas. Försäkringskassan anser också att det behöver förtydligas om uppgifter som framkommer vid sådana inspektioner kan överföras till Försäkringskassan. Det kan även finnas ett behov av särskilt författningsstöd för samverkan mellan myndigheter.

Vidare behöver det uppmärksammas att Försäkringskassan rapporterar internationell statistik till Administrativa kommissionen för social trygghet för migrerande arbetare (AK) och inte till Eurostat.

Avsnitt 5.6 Analyser och riskbedömning av arbetskraftens rörlighet

I avsnittet uppges att Statistiska centralbyrån också kan komma att beröras utifrån sitt uppdrag som nationell statistikbyrå enligt förordningen (EG) nr 223/2009 om europeisk statistik. För att kunna få en korrekt total bild över den europeiska statistiken vill Försäkringskassan framhålla att Försäkringskassan inte rapporterar internationell statistik till Eurostat utan till AK.

Avsnitt 9.2 Kompletterande bestämmelser om medverkan i en inspektion

Försäkringskassan anser att det är oklart hur myndigheten kommer att beröras av gemensamma inspektioner och hur dessa praktiskt ska gå till. Det är även oklart om intyg A1 om tillämplig lagstiftning ska kontrolleras vid dessa inspektioner. Försäkringskassan kan i nuläget inte medverka i nationella arbetsplatsinspektioner vilket bland annat har tagits upp i Arbetsmarknadsdepartementets promemoria Myndigheter i samverkan mot arbetslivskriminalitet (Ds 2021:1), s. 47.

EU-domstolen har i ett flertal domar uppgett att intyg A1 är bindande för medlemsstater och grund för var sociala avgifter ska betalas, se bl.a. C-359/16 Altun och C-527/16 Alpendrind. I EU-domstolens dom i mål C-370/17 CRPNPAC v. Vueling betonas även vikten av att man tidigt använder förfarandet i förordning 883/2004 för att ifrågasätta intyg A1 från det andra landet och även att man svarar inom rimlig tid på förfrågningar om intyg A1 från en annan medlemsstat. I domen uppgav EU-domstolen även att ett

intyg A1 inte kan bortses från om inte förfarandet enligt förordning 883/2004 följts även om det finns anledning att tro att intyget erhållits på ett bedrägligt sätt.

I Sverige är det Skatteverket som personer visar upp intyg A1 för eftersom intyg A1 reglerar i vilket land som sociala avgifter ska betalas. Försäkringskassan undersöker inte intyg A1 utfärdade av en annan medlemsstat såvida inte en person med ett sådant intyg A1 ansöker om en förmån från Försäkringskassan. Det är därför oftast Skatteverket som får anledning att ifrågasätta intyg A1. Eftersom Försäkringskassan är behörig institution vad gäller tillämplig lagstiftning enligt förordning 883/2004 är det Försäkringskassan som ska kontakta andra medlemsstater när ett intyg A1 ska ifrågasättas. Skatteverket behöver därför kontakta Försäkringskassan om man anser att ett intyg A1 av någon anledning är utfärdat med stöd av felaktiga uppgifter. Annars är intyg A1 bindande för Skatteverket.

Försäkringskassan anser därför att inspektionernas påverkan på myndighetens arbete behöver förtydligas. Det är inte heller klart om det kommer krävas resurser hos Försäkringskassan och i så fall i vilken omfattning.

Avsnitt 9.3 Kompletterande bestämmelser om samverkan med berörda myndigheter

I Ds 2021:1 tas även upp att det inte är all information kring intyg A1 som idag når Försäkringskassan. På s. 128 i den promemorian uppges att i det myndighetsgemensamma underlaget rörande behov av informationsöverföring har Skatteverket identifierat behov av att kunna informera Försäkringskassan i de fall man upptäcker att ett intyg A1 troligen är falskt, något man alltså inte bedömer som möjligt idag. Myndigheterna konstaterar i underlaget att generalklausulen i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) skulle kunna bli tillämplig och att en prövning då får ske i varje enskilt fall. Det måste då stå klart vilket intresse som ska vägas mot det intresse som sekretessen avser att skydda och varför det har företräde. Av större värde vore emellertid ett regelmässigt utlämnande, på eget initiativ, av alla intyg som misstänks vara falska. För detta bedömer myndigheterna alltså att regelförändringar krävs.

Försäkringskassan ställer sig tveksam till i vilken utsträckning samverkan i en inspektion kan ske inom ramen för 8 § förvaltningslagen. Det behöver därför förtydligas hur samverkan ska genomföras. Det behöver även övervägas om det finns ett behov av särskilt författningsstöd för att samverkan ska kunna ske mellan myndigheter. Som uppgetts deltar inte Försäkringskassan vid nationella inspektioner. Däremot kan det bli aktuellt att kontakta Försäkringskassan för att kontrollera intyg A1 som utfärdats av annan medlemsstat. Det är inte helt klart att man då kan överföra uppgifter till Försäkringskassan med stöd av sekretessregleringen.

Beslut i detta ärende har fattats av rättschef Mikael Westberg i närvaro av veksamhetsområdeschef Gerda Lind, enhetschef Annacarin Rathsmann och rättslig expert Viktoria Sjöberg, den senare som föredragande.

Mikael Westberg

Viktoria Sjöberg

